

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף בכיר בחינות
מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של משרד החינוך. כמו כן **אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים**. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

מותאם

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

1. יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון המיועד לך.
2. אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
3. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
4. לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
5. **אין לתלוש או להוסיף דפים**. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
6. אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
7. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.

בהצלחה !

12 סמל שאלון 17 رقم النموذج שם השאלון اسم النموذج	18 מועד 21 الموعِد 37 סמל ב"ס 32 31 מס' תעודת זהות 23 رقم الهوية رقم المدرسة	מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
יש להדביק כאן ↑ מדבקת שאלון يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة نموذج امتحان	יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף
* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתן שאלון נוסף
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي نموذج امتحان إضافي

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربويّة

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات!

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أُعدّ الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، باستثناء "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة غير مسموح بها يؤدي إلى إلغاء الامتحان.

يجب تسليم كلّ مادة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

ملاحظة

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها، وبأن تفاصيل نموذج الامتحان المعد لك مطبوعة على ملصقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
7. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنى لكم النجاح!

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חצב־ברק, אוגוסט 2018
מספר השאלון: 11281
נספח: טקסטים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון מותאם

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון — הבנה והבעה	— 50 נקודות
חלק שני — לשון	— 50 נקודות

פרק א: שם המספר

פרק ב: תחביר

פרק ג: מערכת הצורות

יש לבחור באחד הפרקים

סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לקרוא את הטקסטים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.
(2) לכתובת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (24-25) של השאלון.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281
+ נספח

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את הטקסטים שבנספח המצורף, וענה על השאלות בפרקים שלפניך.
הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
ענה על כל השאלות 1-4.

1. כותרת טקסט 1 היא: בתי ספר מקצועיים — הזדמנות גדולה או סכנה לחברה?

א. לפי כותב טקסט 1, מהי הסכנה בהקמת בתי ספר מקצועיים? (4 נקודות)

ב. כותבת טקסט 3 מזהירה מפני סכנה אחרת לחברה אם לא יתקיים מסלול לימודים

מקצועי. מהי הסכנה? (4 נקודות)

2. בתלמוד הבבלי, במסכת עבודה זרה, דף י"ט כתוב "אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ".

א. הסבר את המשפט. (2 נקודות)

ב. הסבר כיצד הרעיון של משפט זה בא לידי ביטוי בטקסט 1 או בטקסט 3. (3 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

3. ציין מקצוע שהיית רוצה שילמדו בבית הספר כיום, **והסבר** את חשיבותו של המקצוע שציינת לך ולחברה. (7 נקודות)

+ נספח

טיוטה

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

נספח

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

+ נספח

+ נספח

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281
+ נספח

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר – חובה (10 נקודות)

ענה על שאלה 5.

5. במשפטים שלפניך **הקף** את הצורה הנכונה של כל אחד משמות המספר המודגשים.

- מספר התלמידים הלומדים בבתי הספר הטכנולוגיים הוא **מאה ארבעים ותשע אלף** /

מאה ארבעים ותשעה אלף.

- אחוז התלמידים הלומדים במגמה הטכנולוגית באוסטריה הוא **שניים / שתיים**

מבישראל.

- בתוכנית הלימודים של החינוך המקצועי בגרמניה יש **שישה עשר / שש עשרה**

תחומי התמחות.

- **שני שלישים / שתי שליש** מן העובדים במשרה חלקית הם חסרי הכשרה

מקצועית, על פי נתונים מתחילת המאה ה **עשרים ואחד / עשרים ואחת**.

- אנו מקווים שבשנת הלימודים תשע"ט, שתחל ב **שני / שניים** בספטמבר, יהיו מקצועות

נוספים בחינוך הטכנולוגי.

- הדיון על עתיד החינוך המקצועי מתקיים כבר יותר מ **שלוש / שלושה** עשורים.

- בכינוס "לשון ראשון" ה **אחד עשר / אחת עשרה** שנערך השנה, הציגו תלמידות את

עבודות הגמר שכתבו בנושא הלשון העברית.

- נבחרת הכדורגל של ברזיל זכתה **חמש / חמישה** פעמים בגביע העולם בכדורגל.

- העיתונאים שנשלחו לסקר את האירוע התכנסו באולם מספר **עשרים ושבעה /**

עשרים ושבע.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר ופרק ג – מערכת הצורות.
בחר בפרק שלמדת: פרק ב – תחביר או פרק ג – מערכת הצורות.
בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות.

ענה על ארבע מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

6. א. לפניך משפט מורכב, ובו שתי פסוקיות. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

בתי ספר מקצועיים הם בתי ספר המתמחים בהקניית כישורים טכניים הנדרשים

בשוק העבודה.

(1) סמן את המשפט שדרך התיחום בו נכונה.

- בתי ספר מקצועיים הם בתי ספר המתמחים בהקניית כישורים טכניים

הנדרשים בשוק העבודה.

- בתי ספר מקצועיים הם בתי ספר המתמחים בהקניית כישורים טכניים

הנדרשים בשוק העבודה.

(2) כתוב מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה. את התפקיד בחר מן הרשימה:

פסוקית נושא, פסוקית נשוא, פסוקית לוואי, פסוקית מושא, פסוקית תיאור

(שים לב: המשך הסעיפים בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281
+ נספח

- ב. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על השאלה שאחריהם.
- בתי הספר המקצועיים מכוונים להשתלבות מיידית בשוק העבודה, ואילו בתי הספר העיוניים מכוונים למסלול של השכלה גבוהה.
 - על פי הנתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, יש בתעשייה מחסור חמור בהנדסאים, ברתכים ובמסגרים.
- ציין ליד כל משפט את סוגו התחבירי: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב
- ג. לפניך חמישה משפטים. קרא אותם, וענה על השאלה שאחריהם.
- במדינת ישראל יש צורך מידי בבתי ספר מקצועיים.
 - רוב התלמידים הלומדים בבתי ספר מקצועיים יהיו זכאים לתעודת מקצוע בסיום לימודיהם.
 - סטף ורטהיימר רוצה להקים מחדש את בתי הספר המקצועיים.
 - לבתי הספר המקצועיים צריך לכוון תלמידים המעוניינים ללמוד את המקצועות הטכניים.
 - בשנות התשעים נסגרו רוב בתי הספר המקצועיים.
- בכל אחד מן המשפטים מודגש בקו הצירוף "בתי ספר מקצועיים".
- כתוב ליד כל משפט את התפקיד התחבירי של צירוף זה. את התפקידים בחר מן הרשימה:
- נושא, נושא, מושא, תיאור, לוואי

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצבי-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

7. א. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

(1) מנהלי בתי הספר המקצועיים טוענים כי הם יכולים לשנות את המצב.

(2) לטענת אנשי מקצוע, אפשר לממש יכולות מסוימות רק בבתי הספר המקצועיים.

• מהי דרך מסירת הדברים בכל אחד מן המשפטים?

הקף את התשובה הנכונה.

— במשפט (1) — פסוקית בדיבור ישיר / פסוקית בדיבור עקיף / הסגר.

— במשפט (2) — פסוקית בדיבור ישיר / פסוקית בדיבור עקיף / הסגר.

• בחר באחד המשפטים, ונסח אותו במבנה תחבירי אחר למסירת דברים.

• באחד מן המשפטים (1) או (2) יש נשוא מורחב. העתק נשוא זה.

• לפניך משפט נוסף.

פתיחת בתי ספר מקצועיים עולה בקנה אחד עם דרישות התעשיינים.

מהו ההבדל בין הנשוא המורחב במשפט זה ובין הנשוא המורחב שהעתקת

בסעיף הקודם?

• באחד מן המשפטים (1) או (2) יש פסוקית מצומצמת. תחם את הפסוקית

המצומצמת, וציין מעליה את תפקידה התחבירי. את התפקיד התחבירי בחר

מן הרשימה: פסוקית נושא, פסוקית נשוא, פסוקית מושא, פסוקית לוואי

7. ב. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על השאלה שאחריהם.

בשנות התשעים נסגרו כמה מבתי הספר המקצועיים. בעקבות זאת נקלע המשק

למחסור חמור בעובדים מקצועיים.

המר את שני המשפטים במשפט אחד מורחב. שמור על הקשר הלוגי של המשפט המקורי.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

8. א. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

- בקרב הציבור מאשימים את הממסד בהסללה של תלמידים מן הפריפריה.
- בעתיד אמורים להיפתח בתי ספר מקצועיים ליד מפעלים.

(1) סמן את המשפט שיש בו נושא סתמי.(2) כתוב מחדש את המשפט כך שיהיה לו נושא מפורש.

(3) מהי התרומה הרטורית של משפטים בעלי נושא סתמי?

ב. לפניך שני משפטים בעלי חלקים כוללים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

- מנהל בית ספר יכול להוביל את תלמידיו לממש את יכולותיהם ואת כישוריהם המולדים.

- טוענים כי לבתי הספר המקצועיים יש פוטנציאל מדהים לצמצום פערים או ליצירתם.

(1) בכל אחד מן המשפטים סמן את כל החלקים הכוללים, וכתוב מעליהם את התפקידים התחביריים שלהם.

(2) ציין ליד כל משפט את הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים שלו.

בחר את הקשר הלוגי מן הרשימה: **ניגוד, השוואה, ברירה, הוספה**

ג. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מילה המודגשת בקו. קרא את המשפטים, וענה על השאלה שאחריהם.

- דור ההורים של היום מונע מילדיו חינוך מקצועי, כפי שעשו לפניו.
- פחחות, מכונאות, מסגרות, מזכירות ועיצוב אופנה נעשו מקצועות לכל דבר.

מהו התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המודגשות בקו במשפטים?

עשו: _____

נעשו: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב־ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

9. א. לפניך ארבעה משפטים. קרא אותם, וענה על השאלה שאחריהם.

- בתי הספר המקצועיים נסגרו.
 - תלמידים רבים נפלטו ממערכת החינוך.
 - המשק נקלע למחסור חמור בעובדים מקצועיים.
 - עובדים מקצועיים נדרשים בתחומים רבים, כמו טקסטיל, מלונאות ותעשייה.
- כתוב את כל ארבעת המשפטים בקטע אחד לכיד. היעזר במילות הקישור המתאימות.

ב. לפניך משפט דו־משמעי. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

סטף ורטהיימר ביקש ממשד החינוך לפתוח מגמה טכנולוגית בבתי ספר נוספים.

- (1) הקף את המילים שיוצרות את הדו־משמעות במשפט.
- (2) הסבר את שתי המשמעויות שיכולות לעלות ממשפט זה.

משמעות 1: _____

משמעות 2: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281
+ נספח

10. א. לפניך שלושה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.
- בתי ספר מקצועיים הוקמו כדי להקנות לתלמידים כישורים טכניים הנדרשים בשוק העבודה. _____
 - מומחים טוענים כי הקמת בתי ספר מקצועיים גורמת להסללה של קבוצות אוכלוסייה מסוימות. _____
 - על אף תפיסת העולם השגויה של מתנגדי החינוך המקצועי, הם ממשיכים להיאבק בחינוך זה. _____
- (1) כתוב ליד כל משפט את סוג הקשר הלוגי שבו. את סוג הקשר הלוגי בחר מן הרשימה:
סיבה ותוצאה, תכלית, זמן, תנאי, ויתור והסתייגות
- (2) **הקף** בכל משפט את המילה או את המילים המבטאות את הקשר הלוגי שציינת.
- (3) **המר** את המשפט האחרון במשפט מסוג תחבירי אחר שישמור על הקשר הלוגי שבמשפט.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חצב־ברק, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם יש תמורה. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

(1) הקמת בתי ספר מקצועיים עלולה לגרום להסללה של קבוצות אוכלוסייה מסוימות

למקצועות כמו שרברבות וטבחות.

(2) אם בתי הספר המקצועיים יקבלו אליהם ילדים רק משום שהם גרים באזורים

מסוימים, ובמיוחד באזורי מצוקה, יגדלו הפערים בחברה.

השלם את הטבלה שלפניך: העתק מכל משפט את התמורה, העתק את המילה או את

המילים שהתמורה ממירה, והקף את התפקיד התחבירי של חלק זה.

המשפט	התמורה	המילה או המילים שהתמורה ממירה	הקף את התפקיד התחבירי
(1)			נושא / מושא / תיאור / לוואי
(2)			נושא / מושא / תיאור / לוואי

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב־ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281
+ נספח

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

- בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות.
ענה על ארבע מן השאלות 11-15 (לכל שאלה – 10 נקודות).
שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.
11. **א.** לפניך ארבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד).
ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים.

	הפועל	השורש	הבניין
(1)	טראומת ההסללה הובילה (הוֹבִילָה) את ורטהיימר להשיק את הפרויקט שלו.		
(2)	ההכוונה לבתי הספר המקצועיים נעשית (נַעֲשִׂית) על פי יכולות התלמיד.		
(3)	התעשיינים מתלוננים (מְתַלּוֹנְנִים) על מחסור באלפי עובדים.		
(4)	ההסללה ההפוכה בישראל נהוגה (נְהוּגָה) לא מעט שנים.		

- ב.** לפניך שני משפטים. קרא אותם, והשלם את הטבלה שאחריהם.
- (1) התעשיינים מתלוננים על מחסור באלפי עובדים, ופתרון אינו **נִרְאָה** באופק.
- (2) אם משרד החינוך יפתח עוד בתי ספר מקצועיים, **נִרְאָה** שינוי כבר בעשור הקרוב.

הפועל	שורש	בניין	זמן	גוף
נראה (משפט 1)				
נראה (משפט 2)				

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חצב־ברק, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

12. א. לפניך קטע, ובו חסרים שמות עצם. קרא אותן, והשלם את שמות העצם החסרים על פי השורש הנתון בסוגריים.

זאב סטף ורטהיימר הוא תעשיין ישראלי, שזוכה ל _____ (י-ק-ר) מצד החברה והמדינה. הוא ה _____ (י-ס-ד) של מפעלים מצליחים ושל בתי ספר מקצועיים. את דרכו החל בבית מלאכה קטן לייצור סכינים ששכן ליד ביתו בנהרייה. בית המלאכה גדל ונעשה ל _____ (פ-ע-ל) מצליח מאוד. בשנות השמונים יזם ורטהיימר את ה _____ (ק-ו-מ) של גוש תפן בגליל המערבי. באזור ה _____ (ע-ש-י/ה) בגוש תפן הוקם גן שמטרתו לפתח _____ (י-ז-מ) בתחום הייצור, והוא מתמקד בייצור המיועד ל _____ (י-צ-א). ב־1964 היה ורטהיימר שותף ב _____ (ב-נ-י/ה) בית ספר שסיפק לתלמידיו _____ (כ-ש-ר) מקצועית. בהיותו מנהל מפעל ערך סטף ורטהיימר ניסוי והפחית לעובדיו את מס ההכנסה. בכך הוא הוכיח כי הפחתת נטל המס מגדילה את _____ (פ-ו-ק) העובדים. (על פי הערך "סטף ורטהיימר" באתר ויקיפדיה)

- ב. לפניך משפט.

המנהל **תדור** (תִּדְרֹךְ) את העובדים.

השורש של הפועל **תדור** הוא שורש תנייני.

השלם בטבלה שלפניך את דרך היווצרות השורש של הפועל **תדור**.

השורש הראשוני	המילה המתווכת (מילת המעבר)	השורש התנייני

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חצב־ברק, אוגוסט 2018, מס' 11281
+ נספח

13. א. לפניך משפט, ובו מודגשות בקו שלוש מילים בצורת הבינוני.

תעשיינים מתקשים למצוא עובדים מיומנים.

ציין בטבלה שלפניך את השורש ואת הבניין של כל מילה מודגשת. הקף את חלק הדיבור של כל אחת מן המילים המודגשות.

צורת הבינוני	שורש	בניין	הקף את חלק הדיבור הנכון
מתקשים (מְתַקְּשִׁים)			שם עצם שם תואר פועל
עובדים (עוֹבְדִים)			שם עצם שם תואר פועל
מיומנים (מְיֻמָּנִים)			שם עצם שם תואר פועל

ב. לפניך שלושה צירופים, ובהם מודגשים שמות פעולה.

ציין ליד כל שם פעולה את הבניין שלו.

- חוויית (חֻוִּיַּת) למידה
- הסללה (הִסְלָלָה) הפוכה
- שדרוג (שִׁדְרוּג) המילה "כסף"
-
-
-

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

14. א. לפניך ארבעה משפטים, ובהם חמישה פעלים מודגשים – ארבעה מהם סבילים, ואחד מהם אינו סביל.
- קרא את ארבעת המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.
- בעתיד **מתוכננת** (מְתֻכְנֶנֶת) בניית בתי ספר מקצועיים ליד מפעלים.
 - כל אחד צריך **להשתכר** (לְהִשְׁתַּכֵּר) בכבוד.
 - היה חשש שמא תלמידים **יוסללו** (יִסְלְלוּ) לחינוך מקצועי, וכבר בגיל 14 **ייחרץ** (יִיחָרֵץ) גורלם לעבוד עבודת כפיים.
 - ההסללה ההפוכה **נגרמה** (נִגְרְמָה) בשל סגידה בלתי מתפשרת להשגת תעודת בגרות.
- (1) **הקף** שני פעלים סבילים מאותו הבניין.
- (2) כתוב את שם הפועל של אחד מהם. _____
- (3) בחר בפועל סביל אחד, שלא הקפת, וכתוב את צורת הפעיל שלו. שמור על הגוף ועל הזמן של הפועל. _____
- (4) כתוב את הפועל שאינו סביל בזמן עתיד, גוף מדבר (גוף ראשון, יחיד). _____

(שים לב: סעיף ב של השאלה בעמוד הבא.)

+ נספח

(1) יש תחומי לימוד ש **רצוי (רצוי)** להעמיק בהם.

(3) **רצינו (רצינו)** מאוד להצליח במיזם, ולכן השקענו בו שעות רבות של עבודה.

(4) גור הכלבים שאספנו לביתנו אינו מפסיק **להתרוצץ (להתרוצץ)** משמחה.

(5) המנהלת החדשה היא בחורה **נמרצת (נמרצת)**, וכבר הובילה את הצוות שלה להצלחות בתחום.

(6) תלמידים הלומדים על פי תוכניות ההבעה בעל פה **מרצים (מְרַצִּים)** לבני כיתתם על מגוון נושאים.

(7) בשיעורי ההתעמלות המורה **מריצה (מריצה)** את תלמידה סביב חצר בית הספר.

מ-ר-צ	ר-ו-צ	ר-צ-י/ה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

15. א. לפניך שלושה משפטים, ובהם שמות מודגשים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.
- הפרויקט החדש של סטף ורטהיימר, הקמת מגמה **מקצועית (מְקוּצְעִית)** בבתי ספר בארץ, נועד לפתור את בעיית ה**מחסור (מְחִסוֹר)** בכוח אדם.
 - מעצב הטקסטיל מתקשה למצוא תופרים מיומנים, וה**מלונאי (מְלוֹנָאי)** מתקשה למצוא עובדים **איכותיים (אִיכוּתִיִּים)**.
 - במערכת החינוך מעדיפים תעודת בגרות עיונית על **תעודה (תְּעוּדָה)** מקצועית.
- (1) בטבלה שלפניך מין את השמות המודגשים על פי דרך התצורה שלהם.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

- (2) העתק מן המשפטים שם עצם אחד (לא מודגש) ששאל מלעז. _____
- ב. לפניך שתי קבוצות של שמות.
- בכל קבוצה **הקף** את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.
- מְלוּכָה, מְנוּחָה, מְשִׁימָה, מְרִיבָה
תְּנָאי, גִּלְאִי, קִנְאִי, רִמָּאִי
- ג. לפניך שמות של ארבעה כלי טיס.
- דָּאוֹן, אֲוִירוֹן, רֶחֶפֶן, מָטוֹס
- (1) הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.
- (2) מהי דרך התצורה של השם שהקפת? _____
- (3) מהי דרך התצורה המשותפת לשאר המילים? _____

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב־ברק**, אוגוסט 2018, מס' 11281

+ נספח

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا לכתוב באזור זה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتجّاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"

נספח: טקסטים

לשאלון מותאם, עברית: הבנה, הבעה ולשון

11281, "חצב ברק", אוגוסט 2018

מותאם

לפניך שלושה טקסטים.

קרא אותם, וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

טקסט 1

בתי ספר מקצועיים – הזדמנות גדולה או סכנה לחברה?

מאת **איתי מזרוב**⁽¹⁾

במדינת ישראל יש צורך מיידי בבתי ספר מקצועיים המכשירים תלמידים להיות בעלי מקצוע טכני, כגון שרברבים, הנדסאים, מפעילי מיכון מתקדם, נהגי אוטובוס, נגרים, מכונאי רכב ועוד. נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה משנת 2013 מלמדים על מחסור חמור בבעלי מקצועות טכניים כאלה ואחרים.

5 תעשיינים כמו סטף ורטהיימר מדברים כבר שנים על המחיר הגבוה של התפרקות בתי הספר המקצועיים, שרבו בישראל בעשורים הקודמים ונעשו כיום נדירים. ורטהיימר אף יזם הקמת מגמות מקצועיות בבתי ספר ברחבי הארץ. לדעתו, הכשרת תלמידים למקצועות טכניים שבהם יש דרישה מיידיה לכוח עבודה זמין תבטיח להם תעסוקה והכנסה קבועה.

10 בתי ספר מקצועיים הם בתי ספר המתמחים בהקניית כישורים טכניים. אנשים בעלי כישורים כאלה נדרשים לשוק העבודה. המטרה של בתי הספר האלה היא להכשיר תלמידי תיכון להשתלבות במקצועות הטכניים לעומת בתי ספר תיכוניים "רגילים", המכוונים לרוב למסלול של השכלה גבוהה. לכאורה זה נשמע פשוט – הקמה של עוד בתי ספר מקצועיים תשרת את שוק העבודה ותועיל לחברה. אך כמו שקורה פעמים רבות בתחום החינוך, לכל עניין יש צד חיובי וצד שלילי: לבתי ספר 15 מקצועיים יש פוטנציאל מדהים לצמצום פערים, אך יש להם גם פוטנציאל הרסני מאין כמוהו: התלמידים זוכים בהזדמנות ללמוד מקצוע אך מוכוונים להסללה.⁽²⁾ בושינגטון די-סי, המחוז בארצות הברית שבו עבדתי בתפקיד מנהל אגף המדיניות במשרד החינוך המקומי, נדרשנו לסוגיה של הרחבת החינוך המקצועי. 20 בושינגטון, כמו בישראל, שוק העבודה גדול, והוא פותח לבוגרי בתי ספר מקצועיים אפשרויות תעסוקה. נהג אוטובוס או רכבת תחתית בחברת התחבורה הציבורית יכול להשתכר כ-80,000 דולר בשנה, שכר מצוין של מעמד הביניים. שרברב יכול להרוויח אף יותר.

* מעובד על פי מזרוב, א' (2017). "בתי ספר מקצועיים – הזדמנות גדולה או סכנה לחברה?" מתוך **הגיע זמן חינוך**. אוחר בתאריך 14/3/2018.

(1) איתי מזרוב הוא יועץ בכיר למדיניות חינוך בארגון American Institutes for Research. כמו כן הוא היה מנהל אגף המדיניות במשרד החינוך של מחוז הבירה של ארצות הברית.

(2) הסללה – הפניית תלמידים למסלול לימודים מוגדר מראש במוסד החינוכי.

- 25 כמו בישראל, גם בווישינגטון יש קבוצה גדולה של בני נוער שמערכת החינוך "לימדה" אותם שהם אינם "מוצלחים" מפני שהישגיהם הנמוכים אינם מאפשרים את קבלתם לאוניברסיטה ללימודי רפואה או עריכת דין. מנהלי בתי הספר המקצועיים טוענים כי ביכולתם לשנות את המצב הזה, ולהציע לילדים שמערכת החינוך המסורתית אינה מתאימה להם, אפיקים אחרים שבאמצעותם הם יצליחו בחברה ויתרמו לה. יש כאן הזדמנות "להציל" בני נוער שמסגרת החינוך הרגילה אינה מתאימה להם, ובמקום שהם ייפלטו החוצה לרחוב, הם יוכלו להשתלב בשוק העבודה במקצועות כמו מכונאות רכב, מלונאות ושרברבות. אכן עובדה היא שלמקצועות מן הסוג הזה יש כיום דרישה רבה יותר מלמקצועות כמו עריכת דין.
- יש לציין כי רוב התלמידים הלומדים בבתי ספר מקצועיים הם בני נוער מרקע קשה. רובם מתגוררים בשכונות שהמצב הכלכלי־חברתי בהן גרוע. כך הקמת בתי ספר מקצועיים יוצרת הסללה של קבוצות אוכלוסייה מסוימות למקצועות כמו שרברבות וטבחות, ואילו צעירים מאוכלוסיות אחרות "זוכים" להיות עורכי דין ורופאים. אומנם השרברב יוכל לחיות בכבוד, אך לעורך דין יש יכולת השתכרות גבוהה יותר. אם יכולת ההשתכרות הזאת היא מנת חלקה של קבוצה מסוימת בלבד באוכלוסייה, יש כאן אפליה.
- 40 אז כאמור, מצד אחד בתי הספר המקצועיים מעניקים הזדמנות של ממש לבני נוער שאינם "רוקדים על פי החליל" של מערכת החינוך הקיימת ומאפשרים להם לגלות את האמת: אם לא מתאים לך להוציא בגרות שתוביל אותך לפקולטה למשפטים באוניברסיטה, אתה עדיין יכול להצליח בחיים ולהשתכר בכבוד. בחירה בקריירה של שרברבות אינה צריכה להיחשב בחברה למקצוע נחות. אך מנגד, ה"בחירה" להיות שרברב צריכה להיות אפשרות אחת מכמה אפשרויות. אחרת אין בחירה אמיתית במקצוע, אלא בחירה של החברה בעבור התלמיד.
- 45 אם בתי הספר המקצועיים יקבלו תלמידים על פי אזור מגוריהם ולא על פי רצונם של התלמידים, הפערים בחברה יתרחבו, ולא תהיה ניעות חברתית.⁽³⁾ כדי להבטיח שהבחירה של התלמיד במסלול המקצועי תהיה בחירה חופשית, יש לפתוח מגמות מקצועיות בבתי הספר העיוניים במקום להקים בתי ספר מקצועיים. אם 50 שני המסלולים יהיו פתוחים לכל תלמידי בית הספר ואם המנהלים והמורים יהיו אחראים להצלחתם של כל התלמידים בכל המסלולים, יש להניח שרכיב הבחירה יתממש.

(3) ניעות חברתית – מעבר של בני אדם ממעמד חברתי אחד למעמד חברתי אחר, בעיקר באמצעות שינוי התעסוקה.

55 דרך אחרת להבטיח זאת היא לוודא שהכוונתם של תלמידים לבתי ספר מקצועיים נעשית כדי למצות את יכולותיהם, ולא כדי להעלות את ממוצע הישגיהם של בתי הספר שפלטו אותם או כדי להעלות את שיעור הזכאים לבגרות בבתי ספר אלה.

60 לעיתים קרובות הדיון בנוגע לבתי הספר המקצועיים מתמקד במה שהם אינם צריכים לעשות: הם אינם צריכים להכין תלמידים לבגרות ואינם צריכים להכין אותם לאוניברסיטה. אך זו טעות! הדיון צריך להתמקד במה שבתי הספר המקצועיים צריכים לעשות: הם צריכים לעמוד באמות מידה מחמירות אף יותר מן הרגיל ולהשקיע משאבים רבים יותר בכל תלמיד. מי שרוצה לנהל בית ספר מקצועי, צריך לדעת שהוא מתחייב לפעול למען התלמידים ולהוביל אותם למימוש מרבי של יכולותיהם.

טקסט 2

סטף ורטהיימר ממציא מחדש את החינוך המקצועי

מאת **אורה קורן** (4)

חשבתם שאתם "עושים טובה" לתלמידים כשאתם מרחיקים אותם מחינוך מקצועי-טכנולוגי? לכו תראו מה קורה בבית הספר הריאלי בחיפה. סטף ורטהיימר תרם כמיליון שקלים למימון ציוד מתקדם, ומשרד החינוך השקיע סכום דומה במבנים בפרויקט הדגל המשותף להם, שנועד לשבור את הדימוי השלילי של החינוך המקצועי.

5

הודות לפרויקט, המגמה הטכנולוגית בבית הספר הריאלי בחיפה בסימן התרחבות, והביקוש של מורים ותלמידים לכיתות ההכשרה המקצועית הולך וגובר. "זאת הציונות החדשה", אומר מרכז המגמה, עוזי רוזן, ומספר כי בשנה הראשונה לתפקידו נחל הפרויקט הצלחה יוצאת דופן. סיפור ההצלחה של המגמה הוביל לפתיחת מגמות דומות בבתי ספר יוקרתיים אחרים. כך משנים את התדמית של החינוך המקצועי, בלי להיכנע לדעות קדומות.

10

"עשו שְׁנֵמוֹן למילה 'תעשייה' וּשְׁדָּרוּג למילה 'כסף', ואני רוצה לשנות את זה", אומר ורטהיימר. טראומת ההסללה של יוצאי עדות המזרח הובילה את ורטהיימר להשיק את הפרויקט דווקא בבתי הספר היוקרתיים שבלב חיפה ותל אביב. לדבריו, הבעיה העיקרית בחינוך המקצועי-טכנולוגי היא שאין לו יוקרה. לכן נפתחה מגמה ניסיונית כזאת בבתי ספר יוקרתיים בפיקוח משרד החינוך. התלמידים שהציעו להם ללמוד במסלול הטכנולוגי הם תלמידים חזקים. במסלול זה הם לומדים מתמטיקה ברמה של 4-5 יחידות לימוד, מקצוע מדעי אחר וכן מקצועות טכנולוגיים ברמה של עשר יחידות לימוד.

15

בשנות התשעים נסגרו בישראל כמה מבתי הספר המקצועיים, מערכת החינוך החלה לקדש את תעודת הבגרות, ותלמידים חלשים נפלטו מן המערכת. בעקבות זאת נקלע המשק למחסור חמור בעובדים מקצועיים בכל התחומים. מעצבי טקסטיל מצליחים מתקשים למצוא תופרות ברמה גבוהה, מלונאים מתקשים למצוא עובדים איכותיים, ותעשיינים מתלוננים על מחסור באלפי עובדים שמיומנים בהפעלת מכונות.

20

25

* מעובד על פי קורן, א' (2015). "סטף ורטהיימר ממציא מחדש את החינוך המקצועי; סטודנט לפילוסופיה מקבל פי 4 מהנדסאי". **TheMarker**. אוחר ב-14/3/2018.
(4) אורה קורן היא כתבת לענייני תעשייה.

טראומת ההסללה שאפיינה את המאה הקודמת והתדמית הגרועה של החינוך המקצועי גורמות להורים של היום לכוון את ילדיהם ללימודים עיוניים. ההורים יעשו זאת גם אם יש לילדיהם "ידי זהב", שיכולות להבטיח להם הצלחה מקצועית וכלכלית בעבודת כפיים מתקדמת, לדוגמה בתחום הרובוטיקה. תופעה זו שונה מן המגמה במדינות מפותחות אחרות, כמו גרמניה, שבה מקצועות טכנולוגיים נחשבים למכובדים מאוד.

30

בעתיד מתוכננים להיפתח בתי ספר מקצועיים ליד מפעלים, כדי שהתלמידים יוכלו ליישם את לימודי התאוריה בעבודה מעשית. כך הם ירכשו את הכלים החשובים להמשך דרכם המקצועית כבר בזמן הלימודים ויבטיחו את השתלבותם בעולם המקצועי בעתיד.

35

טקסט 3

מתנגדי החינוך המקצועי יצרו הסללה חדשה

מאת אירית תלמוד⁽⁵⁾

לאורך השנים התברר שתפיסת העולם של מתנגדי החינוך המקצועי אינה עומדת במבחן המציאות. החשש שמא תלמידים בני עדות המזרח מן הפריפריה יוסללו לחינוך המקצועי, וכבר בגיל 14 ייחרץ גורלם לעבוד בעבודת כפיים, היה מוטעה. ההסללה הזאת הוחלפה בהסללה מסוג אחר. במקום לתקן את המעוות ולוודא שתלמידים בבתי ספר מקצועיים מתקבלים על פי אמות מידה ענייניות, יצרה מדינת ישראל הסללה לאומית מסוג חדש – הסללה הפוכה.

5

ההסללה ההפוכה נהוגה בישראל לא מעט שנים, ולפיה יש לכפות על כלל התלמידים לימודים בבתי ספר עיוניים. הסללה זו נגרמה בשל סגידה בלתי מתפשרת להשגת תעודת הבגרות הנכספת. אף על פי כן נתוני הזכאות לתעודת בגרות, שמתפרסמים בכל שנה, מראים שכמחצית מן התלמידים אינם מתאימים לחינוך העיוני, שהרי אין להם תעודת בגרות. אין מדובר בתלמידים טיפשים או חלשים, אלא בילדים שהכישורים שלהם, היכולות שלהם ותחומי העניין שלהם שונים משל חבריהם ללימודים. אלה ילדים שהמערכת אינה יודעת ואף אינה יכולה להעניק להם את הכלים המתאימים כדי שיסיימו את בית הספר התיכון בהצלחה.

10

15

מתנגדי החינוך המקצועי אינם נאבקים למען הילדים או למען הצלחתם של הילדים. עיקר מאבקם הוא בחינוך המקצועי. הם מגבים את תפיסת העולם שלהם באי־ספור תאוריות ומחקרים ומסבירים שכולם אותן יכולות ואותם כישורים. אבל למען האמת הם טועים ופוגעים לא רק בחינוך המקצועי, אלא בעיקר בתלמידים שיכלו להצליח ולשגשג בחינוך המקצועי במקום להיכשל בחינוך העיוני. ניכר כי מתנגדים אלה לא טרחו ליישם את מה שמלמדים בשיעורי המבוא של לימודי תואר ראשון בחינוך: אין תבנית שמתאימה לכלל האנשים. הילדים שונים זה מזה, לכן לכל אחד מתאים מסלול אחר של למידה.

20

* מעובד על פי תלמוד, א' (2017). "מתנגדי החינוך המקצועי יצרו הסללה חדשה". **TheMarker**.

אוחזר ב-14/3/2018.

(5) אירית תלמוד היא מנהלת בית ספר ובעלת תואר שני בפיתוח תוכניות לימודים.

- אולם את מתנגדי החינוך המקצועי אין זה משכנע. הם מוסיפים ומסבירים
תחת כל מיקרופון פתוח כי חבל לבזבז שלוש או ארבע שנים במסגרת של חינוך 25
מקצועי, שכן אפשר ללמוד בתוך כמה חודשים, בסיום לימודי התיכון, את מה
שלומדים בבית הספר המקצועי במשך כל כך הרבה שנים. הגיע הזמן לנפץ את
הטיעון הזה, שכן הוא מטעה ושגוי. חשיבות לימודי התיכון אינה נעוצה דווקא
במקצועות הלימוד, אלא בכלים שירכוש התלמיד במהלך לימודיו ובחוויות שהוא
יחווה בתקופה זו, שכן הן ילוו אותו כל חייו. עשרות אלפי תלמידי תיכון מסיימים 30
את לימודיהם בהרגשת כישלון משום שהם אינם זכאים לתעודת בגרות. שלוש
או ארבע שנים של לימודים בתיכון שמסתיימים בהרגשת כישלון מביאים לדימוי
עצמי נמוך ולחוסר ביטחון. העיקר שהם למדו בתיכון עיוני ולא מקצועי.
- אם באמת רוצים למנוע הסללה של תלמידים למערכת חינוך שתחרוץ את
גורלם ועתידם, צריך למנוע מאותם תלמידים את חוויית הכישלון וצריך לפתוח 35
לפניהם אפשרויות אחרות שמתאימות להם יותר, כמו מסגרת החינוך המקצועית
שבה יוכלו לסיים כמנצחים.